

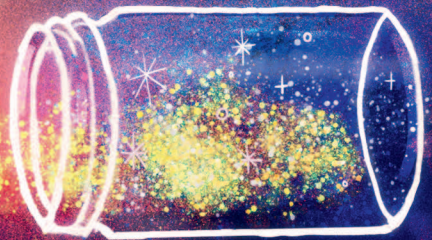
Newbery'io medalis 2021

TAE KELLER

Kaip
sučiupti
tigra

VISAME, KAS MUS SUPA,
SLYPI ŽIUPSNELIS MAGIJOS

baltos lankos

Tae Keller

Kaip sučiupti tigra

romanas

Iš anglų kalbos vertė Ina Jakaitė

baltos lankos

Moku tapti nematoma.

Tai supergalia, ar bent slaptas gebėjimas. Tačiau jis ne toks kaip filmuose – aš nesu superdidvyrė, todėl nepradėkite taip manyti. Didvyriai yra šaunuoliai, kurie visus išgelbėja; aš temoku pradingti.

Suprantate, iš pradžių nežinojau, kad pasižymiu šiuo stebuklingu gebėjimu. Tik pastebėdavau, kad mokytojai pamiršta mano vardą, vaikai nekviečia žaisti, o kartą ketvirtos klasės pabaigoje bendraklasis suraukė antakius ir paklausė:

– Iš kur tu atsiradai? Atrodo, anksčiau nesu tavęs matęs.

Seniau man labai nepatiko būti nematomai. Bet dabar suprantu: taip yra dėl to, kad esu stebuklinga.

Mano vyresnioji sesuo Semė sako, kad tai ne tikra superpaslaptinga galia, o tik drovumas. Bet sesuo kartais būna šiurkšti.

Tiesa ta, kad mano galia retsykiais praverčia. Pavyzdžiui, tuomet, kai mama su Seme barasi. Kaip dabar.

Tapusi nematoma sėdžiu ant užpakalinės sėdynės ir pri-
glaudusi galvą prie lango stebiu, kaip lietaus lašai ritasi žemyn
mūsų seno autobusiuko šonu.

– Verčiau sustabdyk automobilį, – sako Semė mamai.

Iš tikrųjų sesuo tai sako savo telefonui, nes nė nepakelia
nuo jo akių. Semė sėdi ant priekinės sėdynės įrėmusi kojas į
daiktadėžę ir priglaudusi kelius prie krūtinės, visu kūnu pa-
linkusi prie šviečiančio ekranėlio. Mama atsidūsta.

– Ak, prašau, sustoti tikrai nereikia. Lyja visai nestipriai.

Vis dėlto mama įjungia greitesnį priekinio stiklo valytu-
vų režimą ir spaudžia stabdžius tol, kol imame judėti vėžlio
greičiu.

Lyti pradėjo vos įvažiavus į Vašingtono valstiją, o mūsų
automobiliui lėtai slenkant pro ranka pieštą ženklą SVEIKI
ATVYKĘ Į SANBYMO* MIESTELĮ!, lietus tik stiprėja.

Sveiki atvykę į *halmoni* miestelį, kuriame nuolat lyja ir
kurio pavadinimas yra tarsi vietinis pokštas.

Juodai dažytomis lūpomis Semė lepteli:

– K**.

Tik tiek. Viena raidė.

Sesuo toliau baksnoja telefono ekraną, siūsdama žodžių
ir šypsniukų burbulus visoms namuose likusioms draugėms.

Svarstau, ką Semė rašo tose žinutėse. Kartais įsijautusi
įsivaizduoju, kad ji rašo man.

– Seme, gal galėtum bent *pamėginti* teigiamai tai vertin-
ti? – klausia mama ir per daug energingai stumteli akinius
aukštyn nosimi, tarsi jie ką tik būtų ją asmeniškai įžeidę.

* *Sunbeam* – „saulės spindulys“ (angl.). (Čia ir toliau – vert. past.)

** Susirašinėjant žinutėmis angliškai, pasiūsta „K“ raidė reiškia: „Man nerūpi, ką
tu sakai, ir aš nenoriu daugiau su tavimi kalbėtis.“ Tai šturkštus būdas atsikirsti.

– Kaip gali *manęs to prašyti?* – Galiausiai Semė pakelia akis nuo telefono ir rūsčiai pažvelgia į mamą.

Šitaip viskas prasideda. Mamos ir sesers kivirčiai kyla staiga ir yra triukšmingi. Jos viena kitą pykdo.

Saugiau patylėti. Prispaudžiu piršto galiuką prie aplyto lango ir piešiu liniją tarp lašų, tarsi jungdama taškelius. Man apsunksta vokai. Taip pripratau prie barnių, kad jie tapo kone lopšine.

– Juk supranti, kad iš esmės esi *blogiausia*, tiesa? Juk tikrai negerai...

– Seme. – Mama suirzusi, jos pečiai sustingę, kiekvienas raumuo įsitempęs.

Liaujuosi kvėpuoti ir kartoju mintyse: *nematomanematomanematoma*.

– Ne, rimtai, – tęsia Semė. – Mes negalime prarasti savo gyvenimų vien dėl to, kad tau šovė į galvą, jog nori dažniau matyti *halmoni*. Šiai vasarai turėjau *planų*, suprantu, tau jie nerūpi. Tu net dorai mūsų neįspėjai.

Semė neklysta. Vos prieš dvi savaites mama pranešė, kad visam laikui išvykstame iš Kalifornijos. Aš jos ilgėsiuosi. Man gaila palikti savo mokyklą, saulės šviesą ir smėlėtus paplūdimius, kurie yra visai kitokie nei akmenuota Sanbymo miestelio pakrantė.

Stengiuosi apie tai negalvoti.

– Pamaniau, kad turėtumėte daugiau laiko praleisti su savo močiute. Man atrodė, kad jums tai patinka, – mamos balsas griežtas.

Lietus dar labiau sustiprėja ir prikausto mamos dėmesį. Vairą spaudžiančių pirštų sąnariai pabalę. Niekam iš mūsų nepatinka važiuoti automobiliu tokiu oru, ypač tėčiui mirus.

Sutelkiu dėmesį į vairą ir truputį prisimerkusi mintimis siunčiu saugumo virpesius, kaip mane mokė *halmoni*.

– Gudrauji, – pareiškia Semė, pešiodama vienintelę baltą savo juodų plaukų sruogą. Sesuo vis dar pyksta, nors jau truputį atlyžo. – Man patinka leisti laiką su *halmoni*. Tik ne šiame miestelyje. Nenoriu būti čia.

Halmoni visada atvažiuodavo pas mus į Kaliforniją. Mes nesilankėme Sanbyme nuo tada, kai buvau septynerių.

Spoksau pro priekinį automobilio stiklą. Pro šali slenka taikus kraštovaizdis. Pilko akmens namai, žalia žolė, pilki restoranai, žalia giria. Sanbymo spalvos susilieja: pilka, žalia, pilka, žalia, o tada išvystu oranžinę ir juodą.

Atsisėdu tiesiau, bandydama susigaudyti, iš kur tos naujos spalvos.

Priekyje ant kelio guli padaras.

Tai milžiniška katė, pasidėjusi galvą ant letenų.

Ne. Ne katė. Tai *tigras*.

Mums artėjant, žvėris pakelia galvą. Tikriausiai pabėgo iš cirko, zoologijos sodo ar panašios vietos. Gal jis sužeistas. Kitaip juk negulėtų ant kelio lietui lyjant?

Mano širdyje suvirpa įgimta baimė ir pasidaro bloga. Bet tai nesvarbu. Jei gyvūnas sužeistas, reikia ką nors daryti.

– Mama, – greitai pasilenkusi į priekį nutraukiu jų kiviščą. – Regis... na... ten...

Dabar, privažiuvus truputį arčiau, tigras nebeatrodo sužeistas. Plėšrūnas nusižiovauja, apnuogindamas aštirus aki-namai baltus dantis. O tada iš lėto stojasi, tiesdamas vieną nagą, vieną leteną, vieną koją.

– Mergaitės, – įtemptu ir pavargusiu balsu kreipiasi mama. Jos susierzinimas dėl Semės retai kliūna man, bet vai-

ravusi aštuonias valandas mama negali susivaldyti. – Abidvi. Prašau. Kurį laiką noriu sutelkti dėmesį tik į vairavimą.

Prikandu lūpą. Nesuprantu. Mama turėjo pastebėti milžinišką katiną. Tikriausiai Seme atitraukė jos dėmesį.

– Mama, – sumurmu laukdama, kad ji nuspaustų stabdžius. Mama nenuspaudžia.

Kartais mano gebėjimas būti nematamai kelia problemų, nes jam išsisklaidyti prireikia trupučio laiko. Žmonėms reikia laiko išvysti ir išgirsti mane, ir *paklausti*.

Patikėkit, šis tigras nepanašus į matytus zoologijos sode. Jis milžiniškas, didumo sulig mūsų automobiliu. Oranžinis kailis spindi, o juodi dryžiai tamsūs tarsi naktis be mėnulio.

Šis tigras – lyg iš *halmoni* pasakų.

Lenkiuosi į priekį, kol saugos diržas įsirėžia man į odą. Mama su Seme kažkodėl barasi toliau. Tačiau jų žodžiai pavirsta tyliu murmesiu, nes visą dėmesį sutelkiu tik į...

Tigras pakelia savo didžiulę galvą... ir pažvelgia į mane. Jis *mato* mane.

Didžiulis katinas kilsteli antakį, tarsi ragindamas kažką daryti. Balsas įstringa man gerklėje ir sunkiai ištariu prislopintus žodžius:

– Mama, *sustok*.

Ji įsijautusi į pokalbį su Seme, todėl sušunku garsiau:

– STOK!

Galiausiai mama pastebi. Suraukusi antakius ji žvilgteli į mane užpakalinio vaizdo veidrodėlyje.

– Lile? Kas nutiko?

Mama nestabdo automobilio. Važiuojame toliau.

Arčiau...

Arčiau...

Nebegaliu kvėpuoti, mes per arti.

Išgirstu dunkstelėjimą ir užsimerkiu. Galvoje jaučiu tvink-sėjimą. Man spengia ausyse. Tikriausiai atsitrenkėme į tigrą.

Bet mes važiuojame toliau.

Atsimerkusi išvystu Semę: ji sėdi sukryžjavusi ant krūtinės rankas, telefonas guli jai prie kojų.

– Jis mirė, – praneša sesuo.

Pašėlusiai besidaužančia širdimi dairausi po kelią, ieškodama siaubingų vaizdų, kurių nenoriu matyti.

Nieko neišvystu.

Mama sukanda dantis.

– Seme, prašau, nemėtyk savo brangaus telefono kur pakliuvo.

Sutrikusi spoksau į jas. Jei dunkstelėjimą sukėlė tik ant grindų nukritęs sesers telefonas...

Atsigrižtu pažvelgti į tigrą, bet išvystu tik lietų ir kelią. Žvėris dingo.

– Lile? – klausia mama, dar labiau sulėtindama automobilį. – Ar tau bloga? Gal sustoti?

Dar kartą nužvelgiu kelią, bet nieko nepamatau.

– Ne, nekreipk dėmesio, – atsakau.

Mama su palengvėjimu nusišypso. Aš niekada nekeliu bėdų. Su manimi paprasta.

– Laikykites. Netrukus būsime pas *halmoni*.

Linkteliu stengdamasi elgtis įprastai. Nevaržomai. Nors širdis pašėlusiai plaka. Negaliu pasakoti apie tai mamai. Ji paklaustų, ar man netrūksta skysčių, ar neturiu karščio.

Gal ir turiu. Prispaudžiu delną prie kaktos, bet nesuprantu, ar karščiuoju. Spėju, gali būti, jog susirgau. O gal tiesiog akimircai užsnūdau.

Tikrai, juk negalėjau pamatyti, kaip vidury kelio atsirado – ir dingo – didžiulis tigras.

Palinguoju galvą. Nesvarbu, ar tigras buvo tikras, ar man tik prisisapnavo, ar kraustausi iš proto. Turiu papasakoti apie tai *halmoni*. Ji išklausys mane. Ir padės.

Močiutė žinos, ką daryti.

Visos *halmoni* pasakos prasideda vienodai, korėjietišku „gyveno kartą“ atitikmeniu:

Seniai seniai, kai tigras vaikščiojo kaip žmogus...

Gyvendamos Kalifornijoje, kelias savaites prieš apsilankant *halmoni*, mudvi su Seme šnabždėtume viena kitai tuos žodžius. Kaskart juos išgirdus mane nukrato šiurpas.

Mes su Seme skaičiuotume dienas iki *halmoni* atvykimo, iki to pirmojo vakaro, kai nubėgtume į svečių kambarį ir iš abiejų pusių, tarsi knygų atramos, susirangytume lovoje šalia močiutės.

– *Halmoni*, – sušnibždėčiau. – Ar paseksi mums pasaką? Močiutė nusišypsotų, stipriau apkabintų mus rankomis ir apgaubtų savo vaizduote.

– Kokią?

Atsakome visada vienodai. Mūsų mėgstamiausią istoriją.

– Apie *unya*, – pasakytų Semė. *Didžioji sesuo*.

– Ir *eggi*, – pridurčiau aš. *Mažoji sesuo*. – Pasaką apie tigrą.

Ta pasaka visada atrodė ypatinga, tarsi už jos žodžių smėžuotų paslaptis.

– Pačiupkite ją man, – lieptų močiutė, mudvi su Seme ištiestume rankas aukštyn ir, tarsi stverdamos žvaigždes, su-
gniaužtume kumštelius.

Halmoni taip daro: ji apsimeta, kad istorijos paslėptos žvaigždėse.

Močiutė palauktų kelias akimirkas, leisdama sekundėms tvenktis, o mums – klausytis savo širdžių plakimo ir trokšti istorijos. Tada *halmoni* giliai įkvėptų ir papasakotų mums apie tigrą.

Bėda ta, kad tigras jos pasakose – bauginantis ir gudrus plėšrūnas. Bet tigras ant kelio toks neatrodė. Kažin, ar jis norėjo mane *suėsti*, nors atrodo, jog norėjo... *kažko*.

Neturiu galimybės susigaudyti, nes tigro daugiau nematyti, mums lėtai lėtai riedant per Sanbymo miestelį. Galiausiai privažiuojame *halmoni* namus. Tai mažutis namelis ant kalvos miestelio pakraštyje, kitoje gatvės pusėje įsikūrusi biblioteka, o aplink plyti miškai.

Mama įsuka į ilgą prievažos keliuką ir girgždame žvirgždu, kol pasiekiamo viršų.

Pastačiusi automobilį, mama padeda galvą ant vairo ir atsidūsta, atrodo taip, tarsi galėtų užmigti tiesiog čia. Tada giliai įkvepia ir atsitiesia.

– Gerai, – sako užkabindama ranką už sėdynės atramos galvai – taip atsikusį ji vienu metu mato mus abi.

Plačiau nusišypso bandydama atrodyti linksma ir atsikratyti visų kelionės automobiliu rietenų ir streso.

– Bloga žinia ta, kad skėčius palikau Kalifornijoje. – Ji plačiai šypsosi, tarsi tai būtų *cha cha, oi, kaip linksma*. – Todėl teks išsiversti be jų.

Žiūriu į *halmoni* namus. Tai tokia vieta, kuri tiesiog *atrodo* magiška: namas stovi aukštai, beveik juoda gebenė kabina- si į išblukusias mūro sienas, langai mirksi šviesoje ir, supran- tama, prie laukujų durų veda milijonas laiptelių, na, gal vienu daugiau ar mažiau.

Namas visai nepanašus į mūsų šviesiai smėlinės spalvos butą Kalifornijoje, naujutėlaičiame pastate. Su liftu.

– Nori, kad bėgtume šiais laiptais per lietu? – klausia Semė, o balse girdėti toks siaubas, lyg mama būtų paprašiusi jos išsimaudyti sraigių gleivių pilnoje duobėje.

Mama vėl prisiverčia nusišypsoti.

– Lietus juk visai nestiprus – tiesa, Lile?

Mano atsakymas būtų paprastas: taip, tiesa. Noriu eiti vi- dun ir paklausti *halmoni* apie tigrą. Bet mano šeimoje nebūna paprastų klausimų. Tai spąstai. Mama prašo manęs rinktis, į kurią pusę stosiu.

Gūžteliu pečiais.

Bet mama taip paprastai nepaleidžia.

– Lile, juk tiesa?

Jos šypsena nyksta, tarsi mama galėtų subyrėti į gabalė- lius. Jai po akimis maišeliai, gili raukšlė įsirežė tarp antakių.

Paprastai mama taip neatrodo. Dažniausiai ji būna iš- puoselėta, visa išvaizda – kokia ir turi būti, viskas tvarkinga.

– Taip, – pritariu.

Semė krūpteli, lyg būčiau jai įspyrusi.

– Na, tada gerai, – su palengvėjimu atsako mama ir už- deda ranką ant durelių rankenos. – Pasiruošt. Dėmesio...

Ji greitai nuspaudžia rankeną ir išlekia lauk. Užtrenkia automobilio dureles ir pasileidžia tekina. Akimirksniu permirksta iki siūlo galo. Nors mama bėga negreitai, bet labai stengiasi: mosuoja kumščiais susikūprinusi ir palenkusi galvą į priekį, tarsi būtų bulius, puolantis savo motinos namą.

– Mama atrodo juokingai, – sako Semė.

Sesuo ne vien šaiposi. Ji teisi.

Be aiškių priežasčių mama mosuoja rankomis tarsi malūnas, ir aš nusijuokiu. Tada nusikvatoja ir Semė, mudvi susižvalgome. Akimirką esame seserys, besišaipančios iš nemaloniai jaustis verčiančios motinos.

Noriu, kad ši akimirka tęstųsi amžinai.

Bet Semė nosisuka, paima telefoną ir kroviklį ir, norėdama apsaugoti, susikiša į liemenėlę.

– Galim eiti, – tarsteli.

Noriu pasakyti: likim, bet tik linkteliu ir mudvi iššokame iš automobilio.

Niekada gyvenime nebuvau patekusi į *tokią* liūtį. Ji nepaliaujama ir šalta, per šalta liepai. Nespėjame pasiekti net laiptelių, o mano batai jau ima šliuksėti, džinsai apsunksta. Bėgdama Semė spiegia, aš irgi. Iš dalies smagu, iš dalies – siaubinga. Nuo vandens man gelia akis ir aš beveik nieko nematau, bet ledinio lietaus šuoras nušviečia mano vidų. Tuo metu, kai mudvi su Seme, gaudydamos kvapą ir kiaurai permirkusios, pasiekiamo laiptų viršų, jau būnu iškvėpusi iš plaučių visą orą ir širdis man lipa per gerklę. Mama laukia mūsų prieangyje, manau, kad tai miela, bet ir truputį keista, nes ji turėtų atidaryti duris ir eiti vidun. Tačiau mama papurto galvą ir susiraukia.

– *Halmoni* neatsiliepia, – sako. – Jos nėra.